

ת"ד 8958/08/14 - מדינת ישראל נגד זיאד אבו עראר

בית משפט השלום לתעבורה בבאר שבע

ת"ד 8958-08-14 מדינת ישראל נ' אבו עראר
תיק חיצוני: 223395/2014

בפני	כב' השופט אלון אופיר
מאשימה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד מוטי בן שאנן
נגד	
נאשמים	זיאד אבו עראר ע"י ב"כ עו"ד נסאר מוסטפא

החלטה

ביום 20.1.15 הציגו הצדדים בפני הסכמה דיונית לפיה יכריע בית המשפט בנקודת מחלוקת עקרונית אשר נוצרה בתיק זה:

בפרשה זו, מסכים הנאשם כי עובדות כתב האישום מתארות את תרחיש האירוע נשוא תאונת הדרכים כפי שהתרחשה. הלכה למעשה.

בעוד המדינה סבורה כי המתואר בכתב האישום מצדיק הרשעה בסעיף 262(2) שבפקודת התעבורה, תשכ"א-1961, סבורה ההגנה כי המתואר בעובדות כתב האישום מצדיק הרשעה בתקנה 21(ג) שבתקנות התעבורה, תשכ"א-1961, בלבד.

הפער בין הצדדים אינו זניח מבחינת חשיבותו, שכן בעוד סעיף 262(2) מהווה חלק מן התוספת השנייה של פקודת התעבורה (ולכן מחייב במצב הרשעה פסילת מינימום בת 3 חודשים), תקנה 21(ג) אינה חלק מכל תוספת של פקודת התעבורה ולכן הענישה שלצידה אינה מחייבת רכיב של פסילת רישיון בפועל.

הצדדים לתיק הסכימו כי בית המשפט יקבל לידיו את תיק החקירה ויכריע במחלוקת המשפטית על בסיס נתוני התיק.

לאחר הכרעת בית המשפט, יורשע הנאשם בעובדות כתב האישום, תוך שיוחלט האם מהוות הן עבירה על סעיף 262(2) או על תקנה 21(ג) שבתקנות.

דין משפטי -

בת"ד 2136/05 (תעבורה ירושלים) מדינת ישראל נגד שוויקי מוחמד, ניסה כבוד השופט טננבאום להתמודד עם הסוגיה שהעלו הצדדים בפניו.

לאחר שסקר מספר החלטות אשר ניתנו על ידי שופטי תעבורה ברחבי הארץ (באותה השאלה ממש), הגיע למסקנה לפיה הפער המרכזי שבין שתי הוראות חיקוק מצוי בהבדל לפיו קבע המחוקק בתקנה 21(ג) את הביטוי "בלא זהירות" אילו סעיף 262(2) כולל את הביטוי "ברשלנות".

באופן מפתיע, שתי הוראות החיקוק כוללות את המונח "קלות ראש" ולכן אין באמירה זו משום יצירת הבדל מהותי ביניהן.

כב' השופט טננבאום ניסה ליצור מבחן אשר יאפשר "סינון" בין תיאור עובדתי המגיע לכדי חוסר זהירות מול תיאור עובדתי אחר המגיע למצב של רשלנות.

אדגיש כבר עכשיו כי בעוד "רשלנות" מהווה בהתאם לחוק העונשין "יסוד נפשי" של היעדר מודעות שעה שאדם מן הישוב אמור להיות עם מודעות לסכנה המתרגשת ובאה, לא מצויה סיטואציה של "חוסר זהירות" במצב משפטי המחייב את התביעה להוכיח יסוד נפשי של רשלנות.

יוצא כי רף ההוכחה הנדרש מהתביעה עת סבורה היא כי ב"רשלנות" עסקינן, מורכב יותר ומחייב הצגת מצב עובדתי בו התנהגות נתונה היא התנהגות אותה לא היה מבצע נהג מן הישוב בנעלי הנאשם.

בהתאם לגישתו של כבוד השופט טננבאום, יש ליישם את מבחן ה"תוספת היתרה" בבחינת השאלה: האם ברשלנות או בחוסר זהירות עסקינן במסכת עובדתית נתונה.

לשיטת כב' השופט טננבאום, החלטה מודעת לבצע פעולה שיש בה משום סכנה או חוסר זהירות הופכת את ההתנהגות לרשלנות שכן יש באותה ההתנהגות משום "תוספת יתרה" הנדרשת לעליית המדרגה לכיוון סעיף 62(2) שבפקודה.

כך גם סיטואציה של שילוב עבירה נוספת בהתנהגות העבריינית מהווה "תוספת יתרה" - למשל בסיטואציה של סטייה מנתיב אגב שימוש בטלפון ללא דיבורית.

סטייה מנתיב רגעית עקב היסח הדעת תהווה לשיטתו חוסר זהירות אך כאשר נלווית אליה פעולה עבריינית נוספת השיחה בטלפון ללא דיבורית - הופכת ההתנהגות לרשלנית ולכן גם יתאים סעיף 62(2) שבפקודה.

שקלתי ובחנתי את עמדתו של כבוד השופט טננבאום, והגעתי למסקנות מעט שונות:

ניסיון בית המשפט לייצר הבחנה ברורה בין שתי הוראות החוק נראה לי מלאכותית.

ככל שעוסקים אנו בהתנהגות מודעת (למשל פיזיות הכוללת מודעות למעשה עם אדישות לתוצאת ההתנהגות), הרי שאין אנו מצויים כלל ב"עולם הרשלנות" המאופיין בחוסר מודעות.

לו נבחן התנהגות בודדת ללא עבירה נלווית, וכי לעולם עבירה בודדת לא תהווה רשלנות?

וכי סטייה מנתיב, פגיעה במעקה בטיחות ואובדן שליטה ברכב אשר הוביל לפציעות קשות אינה מהווה התנהגות של רשלנות, ולו מכח "כלל הדרך"?

נראה כי האבחנה המוצעת לפי עיקרון של "תוספת יתרה" אינה מהווה מבחן חד וברור לסינון הסיטואציות של חוסר זהירות מול רשלנות.

נראה עוד, כי כל ניסיון לייצר מבחן משפטי המאפשר אבחנה ברורה בין שתי הוראות החוק, יוצר בסופו של יום תוצאה אשר אינה משקפת בהכרח מצב משפטי המניח את הדעת.

מבחן משפטי נכון, אמור להיות כזה המאפשר קבלה של מערך עובדתי נתון, ולאחר עיבודו של אותו מערך עובדתי דרך אותו מבחן קבוע, תתקבל בהכרח תוצאה משפטית שיש עמה הגיון וצדק מבחינה ציבורית.

מבחן המניב פעם אחר פעם תוצאה שאין בה הגיון, אינו יכול לשמש מבחן משפטי ראוי.

אשאל: וכי אין בכל התנהגות של חוסר זהירות משום מצב של רשלנות?

האם חוסר זהירות במעבר באור אדום (ולו בהיסח הדעת) או שיחה במכשיר טלפון ללא דיבורית, או סטייה סתמית מנתיב או אי שמירת מרחק רגעית, אינם מהווים גם רשלנות של מבצע הפעולה?

האם כאשר התנהגות "חסרת זהירות" זו תניב תוצאה קטלנית, לא תמהר הפרקליטות לייחס לאותה התנהגות ממש "תווית" של רשלנות? (ובצדק רב בעיני!!).

נראה כי ניסיון בית המשפט לייצר מבחן מבדיל בין "חוסר זהירות" ל"רשלנות" רק בשל העובדה כי המחוקק יצר שתי הוראות חוק מקבילות, ניסיון מלאכותי ומיותר הוא.

אני סבור כי יש לומר את האמת העירומה ולקבוע כי אין הבדל מהותי וממשי בין שתי הוראות החיקוק.

בטעות לא הכניס המחוקק את תקנה 21(ג) לתוספת השנייה של פקודת התעבורה, וככל שתרצה המדינה ליחס לנאשם התנהגות לגביה אין היא סבורה כי ראוי לצידה פסילה כענישה, תתכבד היא ותסתפק בהוראות התקנות הספציפיות שאין מחייבות פסילה כענישת מינימום.

ככל שמצרפת התביעה "הוראות סל" לפרק "הוראות החיקוק" בכתב האישום (והן תקנה 21(ג) והן סעיף סעיף 62(2) הן הוראות סל), הרי שלא צריכה חומרת הענישה להיגזר מהוראות אלה בהכרח אלא מהוראות החיקוק האחרות שבכתב האישום.

רק מצב בו "הוראת הסל" הינה סעיף אישום בודד, או אז ידרש בית המשפט לתיאור העובדות של כתב האישום בכדי לדעת האם חומרת המעשים מצדיקים גם רכיב ענישה של פסילה בפועל.

אני סבור כי זכותה של התביעה (מכח החוק) לבחור את הוראות החיקוק המיוחסות, ואין נפקות ממשית לשאלה האם הוכחה התנהגות של חוסר זהירות או התנהגות רשלנית.

ככל שאחת מהן הוכחה, בוצעה עבירה הכוללת מצב של רשלנות ועל הענישה להיגזר בסופו של יום משאלת הוכחת יותר הוראות החיקוק על ידי המדינה או הוכחת המסכת העובדתית המתוארת בכתב האישום.

ומן הכלל אל הפרט -

בפרשה שבפני נהג הנאשם כלי רכב כבד עת התקרב באור יום עם שדה ראייה פתוח לכיוון מעבר חציה.

לדברי הנאשם עצמו בחקירתו במשטרה, שדה הראייה שלו לכיוון מעבר החציה היה של כ-100 מטר.

הנאשם לא הבחין כלל בהולכת הרגל החוצה עד לפגיעה בה והתרחשות התאונה.

לטענתו הביט לכיוון התנועה בעוד הולכת הרגל הגיעה מימינו.

התנהגות הנאשם הייתה חסרת זהירות (ולכך מסכים גם הסנגור) אך באופן מובנה הייתה גם רשלנית שכן נהג מן הישוב בנעליו יכול וצריך היה להבחין בהולכת הרגל החוצה במעבר חציה, וכנהג משאית חובה עליו היה לקיים זהירות מוגברת כלפי הולכי רגל בהתקרבו לאזור מעבר חציה או עת מתחיל הוא נסיעה בסמוך למעבר חציה.

משלא פעל כך הנאשם, ומשפגע בהולכת רגל, בהכרח התרשל יחד וכתוצאה מחוסר זהירותו.

האבחנה בין חוסר הזהירות לרשלנות מלאכותית בעיני ויוצרת בהכרח תוצאה שאינה הגיונית.

אשר על כן, ומאחר וב"כ הנאשם הסכים להתרחשות מוכחת של עובדות כתב האישום, ומאחר ובעובדות אלה מתקיימת התנהגות של חוסר זהירות הכוללת בעיני רשלנות, הרי שבחירת המדינה לייחס את סעיף 62(2) בפרשה זו, לגיטימית.

יחד עם זאת, כאשר ידרש בית המשפט לענישה, ייבחנו בקפידה נסיבות המקרה והכל בכדי להתאים ענישה ראוייה לפי עקרון ההלימה הקבוע בתיקון 113 של חוק העונשין.

אשר על כן, אני קובע כי הנאשם בפרשה זו יורשע בכל עובדות כתב האישום כפי שנוסח על ידי המדינה ובכלל זה סעיף

62(2) שבפקודת התעבורה.

עותק מהחלטה זו יועבר לצדדים.

ניתנה היום, י"ט שבט תשע"ה, 08 פברואר 2015, בהעדר
הצדדים.